

Силабус
навчальної дисципліни
Теорія та методика трудового навчання
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ)»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

кваліфікація вчитель трудового навчання та технологій, викладач закладу фахової передвищої освіти

Викладачі	Ольга КУРИЛО
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/kurylo-olga-yuriyivna/
Контактний тел.	+38066 05 58 391
Е-mail викладачів:	olgakurilo1990@gmail.com / oy_kurylo@bdpu.org.ua
Графік консультацій	П'ятниця 16.10-17.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
4/120	18	22	80	Курсова робота, екзамен

Семестр: 5

Мова навчання: українська

Ключові слова: трудове навчання, технології, технологічна підготовка, трудова підготовка, трудовий процес, технологічна освіта, освітній процес, методика трудового навчання, вчитель трудового навчання та технологій, заклад загальної середньої освіти.

Мета та предмет курсу: Метою курсу є формування у майбутніх учителів технологій методичної компетентності, яка включає систематичні теоретичні знання, професійні вміння та навички, а також розвиток особистісних якостей, необхідних для організації та проведення трудової підготовки учнів у закладах загальної середньої освіти.

Предметом курсу є вивчення теоретичних основ та практичних підходів до методики навчання технологій, спрямованих на ефективну підготовку майбутніх учителів до організації та проведення трудового навчання в

загальноосвітніх закладах.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 1. Знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття ефективних рішень у професійній діяльності, відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ФК 6. Здатність до швидкого освоєння нових інноваційних, інформаційних технологій та передових методів організації творчої освітньої діяльності на заняттях трудового навчання, технологій, креслення та гуртках.

ФК 11. Здатність використовувати інформаційні технології та сучасні мультимедійні засоби у процесі роботи над проектом та його презентації.

ФК 12. Здатність застосовувати знання сучасної техніки та технології, графічної, інформаційної грамотності, практичні вміння та навички проектної, конструкторської, виробничої діяльності у практиці трудового навчання, креслення та гурткової роботи.

ФК 20. Здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проектів, підготовки аналітичної звітної документації, презентацій, портфоліо.

ПР 1. Демонструвати знання новітніх методичних і педагогічних ідей, підходів до освітнього процесу в сучасних особистісно-орієнтованих, розвивальних, креативних, та інформаційно-комунікаційних технологіях.

ПР 3. Володіти теоретичними основами творчої проектно-технологічної діяльності та сутністю методу проектів.

ПР 8. Володіти сучасними теоретичними та практичними основами методики трудового навчання, технологій, гурткової роботи у закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

ПР 11. Володіти різними методами, прийомами і формами організації освітнього процесу. Самостійно проводити заняття.

ПР 13. Організовувати творчу проектно-технологічну та предметно-перетворювальну діяльність на уроках трудового навчання та на заняттях у гуртках.

ПР 22. Організовувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі закладу освіти, інших професійних об'єднаннях).

Зміст курсу:

Тема 1. Особливості процесу та етапи трудового виховання учнів

Роль праці у формуванні підростаючого покоління до трудової діяльності. Зміст, завдання та принципи трудового виховання. Шляхи і засоби трудового виховання учнів. Методи трудового виховання. Система трудового виховання учнів у закладах загальної середньої освіти. Діагностика трудової вихованості учнів.

Тема 2. Психофізіологічний аналіз трудової діяльності учнів

Вплив праці на розвиток психофізіологічних характеристик учня. Психофізіологічні особливості працездатності і втоми учнів у трудовій діяльності. Фізіологічне обґрунтування режиму праці і відпочинку учнів. Психологічні ритми та їх значення для трудової діяльності людини. Прояви вікових та психофізіологічних особливостей людини в процесі праці та їх вплив на засвоєння трудових дій. Індивідуальний стиль діяльності учнів в залежності від їх темпераменту.

Тема 3. Психофізіологічні основи трудового навчання

Загальна психологічна характеристика процесу навчання. Характеристика технічних і трудових знань та психологічна структура процесу пізнання. Навички і процес їх формування. Психологія навчальних вправ. Уміння та процес їх формування. Професійні звички.

Тема 4. Професійне самовизначення учнів у процесі технологічної підготовки

Зміст професійного самовизначення учнів. Поняття системи професійної орієнтації. Особливості профорієнтації учнів у процесі трудового, профільного і професійного навчання. Форми, методи та засоби професійного самовизначення.

Тема 5. Загальнодидактичні і спеціальні принципи трудової підготовки Вихідні засади обґрунтування і застосування принципів технологічної освіти. Характеристика основних принципів технологічної освіти. Характеристика основних спеціальних принципів технологічної освіти.

Тема 6. Форми організації уроків з трудового навчання

Поняття форм організації навчання. Форми організації навчально-трудової діяльності учнів на уроці. Урочні форми трудового навчання.

Тема 7. Методи і засоби трудового навчання

Поняття методу трудового навчання. Характеристика методів навчання за джерелами передачі й характером сприйняття інформації. Методи навчання технологій за характером пізнавальної діяльності учнів. Інтерактивні методи навчання технологій. Засоби навчання технологій.

Тема 8. Урок трудового навчання в 5-9 класах

Урок – основна форма організації навчання. Вимоги до уроку. Типологія і структура уроку. Типи уроків трудового навчання. Методика проведення сучасного уроку. Підготовка вчителя до уроку.

Тема 9. Інноваційні педагогічні технології навчання

Концептуальні принципи проектування нової освітньої практики. Критерії вибору інноваційних педагогічних технологій відповідно до освітніх цілей суб'єктів педагогічної діяльності. Діяльнісно-орієнтовані інноваційні педагогічні технології. Компетентісно-орієнтовані інноваційні педагогічні технології. Особистісно-орієнтовані інноваційні технології трудового навчання.

Тема 10. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів

Сутність проектно-технології. Етапи проектно-технологічної діяльності учнів. Види навчальних проектів та відбір об'єктів проектування. Методи проектування.

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, ілюстрування), самостійне спостереження, опора на життєвий досвід студента, проблемного викладання (проблемна дискусія), виконання творчих завдань.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Кодекс доброчесності університетської спільноти Бердянського державного педагогічного університету» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/kodeks_dobrochesnosti_universytetskoyi_spilnoty_bdpu1.pdf))), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика використання штучного інтелекту визначається положенням БДПУ (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnom_u_proczesi_berdyanskogo.pdf), зокрема при підготовці до практичних занять дозволено часткове використання ШІ для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладання джерел з інших мов, забороняється копіювання та генерація неправдивих фактів, забороняється використовувати в контрольованому середовищі під час проведення заліку.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: освітні платформи інтерактивної взаємодії у форматі відео-конференції ZOOM, Google Meet; віртуальне навчальне середовище Moodle університету, що містить навчально-методичний комплекс дисципліни для ефективної взаємодії, самоосвіти та контролю освітніх результатів здобувачів; Google-сервіси (Keep, документи, презентації, форми, чат, календар, диск); ноутбук HP 255 G9 (6A1A9EA; мультимедійний проектор Optima GT 1080e; екран.

Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені критерії оцінювання:

- «A», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;

- «B», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- «C», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- «D», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- «E», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- «FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

- «F», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне тестування та самостійна робота		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Екзаменаційні білети	
30	30	40	100

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навч.-метод. посібник / за заг. ред. О.М.Коберника, Г.В.Терещук. Умань : СПД Жовтий, 2008. 212 с.
2. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід: навч. посіб. / за заг. ред. О.М.Коберника, В.К.Сидоренка. Умань : СПД Жовтий, 2008. 216 с.
3. Пелагейченко М.Л. Біленко О.В. Технології: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти.. Тернопіль: Астон, 2023. 226 с.
4. Пелагейченко М.Л. Проектна діяльність. 7 клас Х.: Основа, 2020. 127 с.
5. Пелагейченко М.Л. Урок твоєї мрії: плануємо, мотивуємо, проводимо. Х.: Основа, 2020. 112с.
6. Теорія і методика навчання технології: навч. посіб. / за заг. ред. О.М. Коберник. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 480 с.
7. Трудове навчання в школі: проектно-технологічна діяльність. 5-11 класи навч. посіб. / за заг. ред. О.М. Коберника, В.В. Бербец, Н.В.Дубова. Х. :Вид. група «Основа», 2010. 256 с.

Додаткові

1. Інтерактивні технології на уроках трудового навчання: Методично-практичний посібник / Упорядник В.Г.Чемшит. Полтава: ПОППО, 2007. 120 с.
2. Кадемія М. Ю. Інтерактивні засоби навчання : навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Планер», 2010. 217 с.
3. Коберник О.М. Креативні технології навчання : Навчальний посібник. Умань : ВПЦ « Візаві», 2016. 272 с.
4. Коберник О.М. Проектна технологія: теорія, історія, практика : монографія. Умань : ПП Жовтий О.О.2012 . 229 с.
5. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології : навч. посібник. К. :

Просвіта, 2000. 363 с.

6. Освітні технології : [навчально-методичний посібник] / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за ред. О. М. Пехоти. К. : А.С.К., 2001. 256 с.

7. Пелагейченко М.Л. Професійний довідник учителя трудового навчання. Х. : Вид. група «Основа», 2013. 254 с.

8. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: посібник наук.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Видавництво А.С.К., 2004. 192 с.